

Läbi hingemaastike

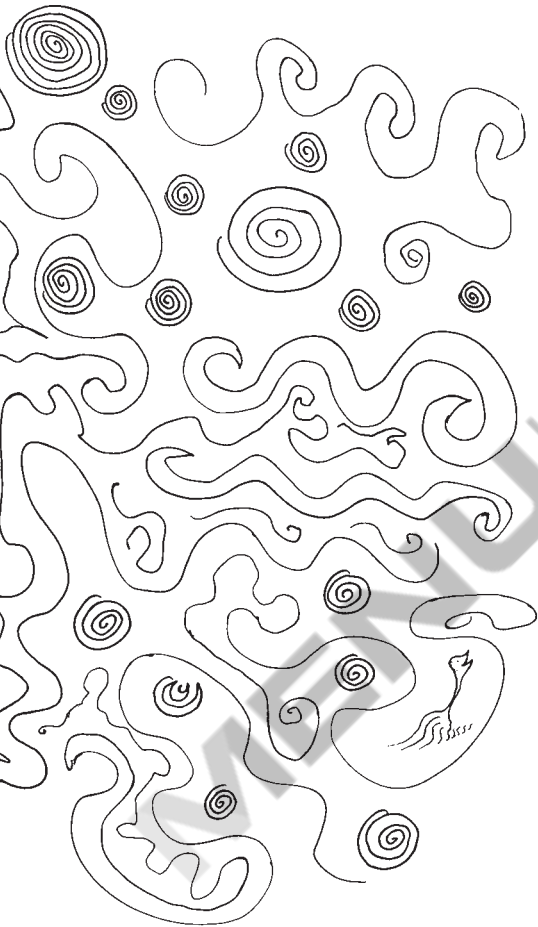
MENUmeedia

Mehis Heinsaar

LÄBI HINGEMAASTIKE

Ööpäevik 2
2013–2014

Toimetanud Tiina Randus
Kujundanud Mari Ainso
Autori illustratsioonid

Väljaandmist on toetanud
Eesti Kultuurkapital

Kirjastus Menu 2024
ISBN 978-9916-731-58-1

Trükk Tallinna Raamatutrükikoda

2013

Neljapäev, 9. mai

INIMLOSS I

Minu tõeline trepp, olevikuline trepp, ajatrepp siin ja praegu, algab alati kas korrus liiga madalalt või korrus liiga kõrgelt.

Peaaegu alati viibin ma kogu oma olemiskooormaga lossis seal, kust treppi sellele korrusele, kus tahaksin parasjagu olla, ei vii. Haistan, aiman seda korrust all- või ülalpool, aga et õige trepiotsa juurde jõuda, pean enne läbima vale korruse tubade ja koridoride labürindi, mis eksitab ja väsitab, kuni lõpuks löön käega.

Eelmine nädal: kolm esimest päeva paadimatk. Külmad ilmad, aga ilusad jõemaastikud. Nägin nelja eri liiki rähni. Valper rääkis lugusid Kalevipojast, Karjapoisist-jõukatsujast ja Rammukatsujast.

Neljapäevast kuni laupäevani toimusid joomingud Tartus. Kivastiku luulepeol sain baariletist peale luulelugemist tasuta veini niipalju kui tahtsin, mis lõppes sellega, et kukkusin väljas kuklaga vastu betoonist kõnniteeserva. EMOs läks 160 eurot, õmmeldi laia haava ja pea seoti üleni kinni. Sealt viidi suure alkoholikoguse tõttu edasi plate peale. Lisaks veel seljavalu nüüd, kuna jäin talvel täis peaga teel koju kraavi magama. Naaber õnneks märkas ja talutas koju. Reuma? Radikuliit?

Laupäev, 11. mai

Ekspeditsioon läbi iseenda meeleolude, hingemaastike, äng-tasandike, vaatlejana osaleva inimesena, ja seda kahekümne kuni kolmekümne kuu jooksul. See oleks kahtlemata Võimatu Ülesande teostamine, ülesande, millega ma juba loomu poolest, jah, ka saatuse eelsoodumuse, kõikuva närvisüsteemi, üldise kalduvuse poolest hakkama ei saaks ... Aga kui see ekspeditsioon kõige selle kiuste ja nimme ikkagi teostada, see ränk omaenda hinge vaatlus justkui teadlasena kõrvalt vaadeldes ellu viia? Siis muutuks seeläbi automaatselt IMEKS iga päev, iga tund, iga minut, iga sekund!

Mis ma kaotan, kui paar aastat kõigist ja kõigest eemal olen, et pühenduda oma siseilma korrastamisele? Üks, kaks, viis, kümme, kaksteist, kuusteist, kakskümmend viis vahvat joomapidu, millest, nagu elu on näidanud, on heal juhul kordumatud vaid esimesed paar tundi. Ülejäänud aja on joomise rõõm küll olemas, aga siis juba ennastkordava igamehena, tuhat korda sarnasel moel läbi elatuna – seesama peoraudtee ja pidurong, noodsamad vaated rongist peomaastikule, kõik ikka sama. Kui üldse juua, siis üks kord iga kahe nädala tagant, ja siis ka ainult üks õhtu ja öö, mitte mingil juhul kauem, sest sellele järgneks juba kolmekuni viiepäevane vaimne kollaps, millele omakorda järgneks viis päeva vaimuriismete kokkukogumist.

Ühesõnaga, ei kaota ma midagi. Aga kui palju oleks võita!

Esiteks oleks kümme nädalat ehk seitsekümmend päeva aastaga juurde võidetud, kahe aastaga sada viiskümmend.

Teiseks isikliku mantra, õpetussõnade ja meelolude, kümnete eri iseloomuga olevikkude juurdevõitmine, sadade punguvate võimalustega psühhoograafilise maakaardi väljatöötamine.

Kolmandaks Muundumise Ime, väärtuste skaala teisenemine.

Neljandaks võimatu võimalikuks saamine.

Ja viiendaks toimuks see kõik ajal, kui mul oleks veel võimalus jõudsasse ellu naasta, tagasi inimeste sekka tulla, kui ma poleks veel liiga vana.

Kõik saaks tõesti ühe-kahe aastaga teoks, kui ma ainult selle ekspeditsiooni sisemisele intensiivsusele vastu peaksin. Sest inimese sees on veel üks inimene, kes on suurem kui see inimene, kes tema ümber on, ja tolle inimese sees on omakorda inimene, kes on suurem kui see inimene, kes tema ümber on, ja tolle inimese sees on omakorda inimene, kes on suurem kui see, kes tema ümber on, ja nõnda edasi kuni sajanda seesoleva inimeseni välja, kes võib imesid korda saata lausa päise päeva ajal.

Pühapäev, 12. mai

Ekspeditsioon võiks kesta hoopis 777 päeva. Seitsesada seitseskümmend seitse päeva vastu pidada! Ilus number. Seda võiks täita üksteist toitvate, vastastikku kosutavate annustena: filosoofia, vene keel, inglise keel, kirjutamine, matkamine, mõtlus, naine, keda armastan, mõõdukas joomine (kaks korda kuus).

Kuid eelkõige – range distsipliin, kuna olen hingehaige. Kuna mu looduslik võime alla käia ja soodumus tahtejõuetuseks on gigantsete mõõtmetega. Tõesti, kui need poleks pahed, siis võiks öelda, et need kaks võimet on mus oma tohutu ja loomuliku sunduse tõttu midagi pooljumalikku. Pahedena paraku kukutavad nad mu varem või hiljem avariisse, peksasaamisse, aju mandumisse, varajasse dementsusesse.

Teisipäev, 14. mai

See 777 päeva saab olema kõige üksildasem, kõige väljakutsuvam ja kõige ohtuderohkem reis. Reis iseendasse, enese muutumisse ja muundumisse, reis hingemaastikele, mis tähendab vabatahtlikku maa-alustesse koobastikesse minekut. See tähendab umbes samasugust pöörasust ja hullust nagu see, kui inglise rändur Ed Stafford võttis ette matka läbi Amazonase džungli, ja mitte mööda Amazonase jõge, vaid jalgsi läbi selva, mis on tuhat korda raskem ja ohtlikum teekond: ämblikud, muda, unetus, anakondad, haigused, tüütud ja lakkamatud pisiasjad, kaimanid, nälg ... Sarnaselt raske, padriklik eneseületus ootab ka nõrga, mugava ja meediarohke eluga harjunud inimest, kes tahab oma ürgsete juurte ligi pääseda, kes tahab end muuta, kes tahab tagasi (edasi?) iseendaks saada – selleks tundlikuks inimeseks, kes ta oli seitsmeteistkümneaastaselt. See ei ole võimatu, sest miski ei kao meie

mälukäärudest päriselt. Või kui kaob, siis ainult meie olevikulise pilgu eest.

Nagu kaob algne puhas ja lõhnav palksein üha uue krohvi, värvilasude ja tapeedikihtide alla, nii mattub ka algselt tundlik inimhing üha uute ja hallide päevade, jahtuvate inimsuhete, argipäeva askelduste, müra ning tühiste rõõmude alla. Kuid see põhimine, see Örnus ja Erksus on seal kõigi nende settekihtide all siiski alles! Nagu on alles maa-alused järved, maalilised orud, järvesilmad ja haruldased taimed džunglisügavuses või nagu on alles seal ülal, kolme tuhande meetri kõrgusel Andide mäestiku väikestes udustes orgudes elavad haruldased, ainult seal elada suutvad looma- ja linnuliigid.

Kõik on kusagil alles. Veendusin selles, kui tegin närvide rahustuseks üle hulga aja marihuaanat. Tuli meelde släng, mida kasutasin neljateistkümneaastaselt, tulid meelde kõik sõnad, naljad ja žestid, mida tollal kasutasin. Mälu sahvrid sisaldavad tohutult palju asju.

Neljapäev, 16. mai

Teatud kihid mu hinges on tümasoo. Määndunud puudega maad. Sood, kus võib leiduda üksikuid kurbi ja kummalisi mõtteid, aga kus käia on nii vaevaline, et enamasti loobun sellest juba mõnetunnise ürituse järel. Üks säärastest tümasoost on mu unarusse jäetud keele- ja filosoofiaõpingud. Tunnen end nendega tegeledes sedavõrd ebamugavalt ja ebakindlalt, et juba ainuüksi mõtlemine sellele sünnitab eelhirmu, mis omakorda sünnitab ebamugava alaväärsustunde, mille eest omakorda põgenen varem või hiljem suvalisse targutusse Facebookis, uudisteportaali, telekat jõllitama, kõrtsi, ruletilaua taha.

Kõige raskem ongi sel teekonnal taluda algust ja eelhirmu, ebamugavustunnet kuklas, mis püüab aina pageda säärase ohu valgel käimise eest enese kõige varjatumais, ohtlikemais, soostunumais tihnikuis.

Julgeda teel olla Amazonase džunglisse, oma hingemaastike padrikusse. Juba paari nädala pärast võivad sel teel ilmnedada, esile tulla ja vallale puhkeda varjatud võimed, mida enese puhul poleks enam osanud oodatagi.

Usaldades hingemaastikke, elades läbi rahu, pinget, vaikust ja ärevust, mida nad esile kutsuvad, kas pole siis mitte nii, et sa lähed üha enam selle intiimse džungli nägu, hakates käima vaikselt nagu panter mullustel lehtedel, suutes linnutapiku kombel peagi mitu tundi liikumatult varitseda, oodates mööda kiirustavat saaki, mõnda mõtet, jõulist meeleolu, mille su haarmed kinni krabavad ... Kas pole mitte nii, et oled ühel hetkel siis juba ise too ohtlik kaiman, kelle silmad hirmunud teelise taskulambile öisest jõest vastu läigivad? Alati tuleb meis viimaks esile see metsik ühtesulamine ürgsega, mille kaudu ilmnevad ootamatud jõuvarud.

Reede, 17. mai

Kerge väsimus ja raskus peas. Aeglane vajumine Maelströmi. Õhtul jälle kasiinos. Alati, kui näen linna peal N. K.-d, see juhtub. Ja juhtus jälle! Kohtusime juhtumisi Rüütli ja Kүүtri ristil, ning kohe, ilma et oleks teretadagi jõudnud, hakkasid mõlemal silmad kilama ja suundusime sõnagi lausumata Olympic Casino poole. Otse loomulikult mina kaotasin ja tema võitis. Ebamugavus ja jõuetu viha enda suhtes. Kuklas kummitab nüridus. Mingi allaandlikkuse, varajase dementsuse demon teeb mu aju tagakambrisse regulaarseid külaskäike. Vahel öösel, vahel päeval. Ette ei teata.

Laupäev, 18. mai

Maelströmi vajumise tunne jätkub. Hämmastav jõud on mu tahtejõuetusel! See on meditsiiniline ime. Abuulia. Ta vallutab mu, nagu madu vallutab küüliku. See hüpnotiseeritud küülik, see on dementne lootus mingile pommuudisele või rahavõidule nüüd ja kohe ... See küülik reageerib kohe suvalisele mulale, naerab nõdrameelse õnnelikku naeru, andub esimesel võimalusel erootilistele mõtisklustele.

Esmaspäev, 20. mai

Kui raske on pääs põhiasja juurde! Filosoofia, tõlkimine, mõtlus, üksindus. Nii elementaarsed asjad, aga ligipääsu neile olen teinud raskeks. Kõiges on süüdi mu peaaegu kohene järeleandmine mistahes ahvatlusele. Kui võimsat vastupanu osutab siiski